

Višja strokovna šola

Ekonomika

Seminarska naloga

Dodatni in mejni stroški

M. B.

1

Uvod

Naslov moje teme, ki vam jo želim predstaviti je uporaba dodatnih in mejnih stroškov pri poslovnem odločanju o stopnji izkoriščanja kapacitet.

Za boljše razumevanje, bi vam rad ponovil nekaj že znanih dejstev. Vsakemu podjetju je cilj, da optimalno izkoristi svoje zmogljivosti in realizira prodajo.

2

Pri poslovnih odločitvah v podjetju imajo stroški zelo pomembno vlogo. Dejstvo je, da so stroški zmnožek količine in vrednosti prvin poslovnega procesa. 3 Stroške delimo na celotne stalne stroške, ki jih imenujemo tudi fiksni stroški, stroški proizvodnje. Značilno za celotne stalne stroške je, da se celotni stalni stroški ne spremenijo če se spremeni obseg proizvodnje, obstajajo tudi takrat, kadar podjetje ne proizvaja in spremenljive stroške, ki se pri vsaki spremembi obsega proizvodnje tudi spremenijo. 4 Če pogledamo graf ki prikazuje gibanje celotnih stalnih in spremenljivih stroškov v skupek celotnih stroškov pri različnem obsegu proizvodnje, vidimo so stalni stroški vedno enaki, spremenljivi stroški sorazmerni pa rastejo s povečanjem proizvodnje. 5 Da bomo na trgu konkurenčni moramo dobro izkoristiti zmogljivost, kar bo vplivalo na zmanjšanje lastne cene. 6 Če pogledamo odvisnost celotnih stroškov od obsega proizvodnje preračunanih na enoto (lastna cena) vidimo, da stalni stroški na enoto in s tem lastna cena glede na večanje proizvodnje padata, spremenljivi stroški so enaki sorazmerno s večanjem proizvodnje.

DODATNI IN MEJNI STROŠKI

7

Podjetja pa takšnih ali drugačnih vzrokov slabo izkoriščajo svoje zmogljivosti, kar je lahko posledica da so povprečni stroški proizvodov večji od dosežene prodajne cene. Na to povečanje lastne cene vplivajo predvsem stalni stroški.

V takšnih primerih bi podjetje moralo prevzemati dodatna naročila četudi po nižji ceni in si pri kalkulacijah pomagati z dodatnimi in mejnimi stroški. Vendar mora takšna poslovna odločitev ostati v določenih okvirih in pri kratkoročnih odločitvah.

Ob povečani proizvodnji na istih (danih) zmogljivostih nastanejo le dodatni spremenljivi stroški, ker ima stalne stroške v vsakem primeru. Če dodatna proizvodnja zahteva tudi povečanje zmogljivosti (delo v drugi oz. tretji izmeni) in je za to potrebna dodatna investicija bodo dodatne stroške sestavljali spremenljivi in omejeno stalni stroški.

8

Dodatni stroški so tisti stroški, ki jih povzroči dodatna proizvodnja ali storitev. Izračunamo jih iz razlike med dvema obsegoma proizvodnje:

$$D_{str} = S_{s_n} - S_{s_{n-1}}$$

D_{str}	dodatni stroški
S_{s_n}	skupni stroški pri količini n
$S_{s_{n-1}}$	skupni stroški pri količini $n-1$

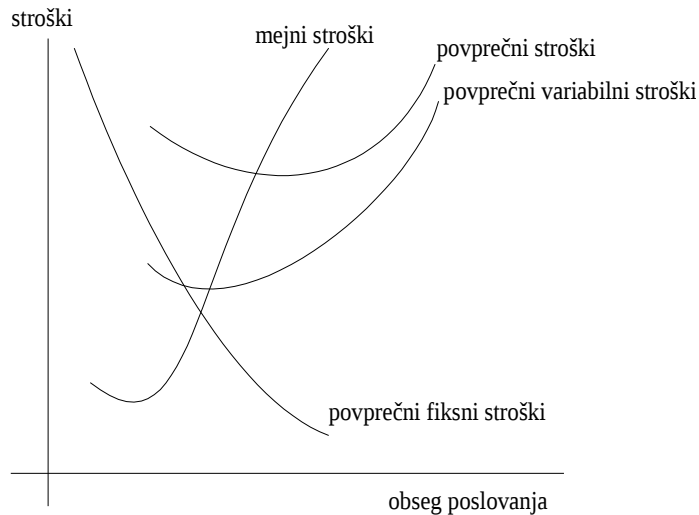
Naročilo bo podjetje sprejelo pod pogojem če so dodatni stroški manjši od dodatnih prihodkov.

Če dodatne stroške preračunamo (porazdelimo) na dodatne enote proizvodnje, dobimo dodatne stroške na enoto, ki jih imenujemo mejni stroški. Lahko rečemo tudi, da so mejni stroški, stroški ki jih povzroči zadnji proizvedeni izdelek. Izračunamo jih iz dodatnih stroškov takole:

$$Ms = \frac{Dstr}{Kd}$$

Ms Mejni strošek
Dstr dodatni strošek
Kd dodatna količina

9



ODVISNOST MEJNIH STROŠKOV OD OSTALIH STROŠKOV

10

Tabela 1: Izračun dodatnih in mejnih stroškov:

Proizv.v enotah	Celotni stroški v sit		Celotni Str. sit	Dodat.pro iz.venotah	Stroški v sit	
	Stalni	Spremen			dodatni	mejni
100	8000	4000	12000	-	-	-
200	8000	8000	16000	100	4000	40
300	8000	12000	20000	300	12000	60

Izračun: celotni stroški₂₀₀ 16000 + sprem.Str.₁₀₀ 4000 = 20000 - 16000 = 4000: dodatn. proizv. 100 = 40

11 Tabela 2: Prikaz primerjave lastne cene z mejnimi stroški

Proizv.v enotah	Celotni stroški v sit	Lastna cena v sit	Dodat.proiz .v enotah	Dodatni str. v sit	Mejni str. v sit
100	12000	120	-	-	-
200	16000	80	100	4000	40

500	28000	56	300	12000	40
-----	-------	----	-----	-------	----

Izračun mej. Str.: 12000 dod. Str odštej 4000 =8000, 200 Razlika med dodat. proizv.300 in 100.

Torej mejni stroški so stroški dodatne povečane proizvodnje, preračunane na enoto dodatne proizvodnje.

Iz tabele 2 je razvidno, da znašajo dodatni stroški pri prvem dodatnem sloju proizvodnje 4000 sit pri drugem pa 12000 sit, dodatna proizvodnja je pri prvem sloju 100 enot, pri drugem pa 300 enot, mejni stroški prvega sloja povečane proizvodnje 40 sit pri naslednjem pa prav tako 40 sit, ker gre za sorazmerno spremenljive stroške.

Mejni stroški zato niso povprečni stroški povečanega obsega proizvodnje ampak le stroški dodatnega sloja proizvodnje.

12 Tabela 3: Vpliv različnega obsega proizvodnje ob različnih vrstah spremenljivih stroškov na lastno ceno in mejne stroške

Proiz. v enotah	Stal.str.		Sprem. str		Cel.st r.v sit	Lc sit	Doda t.proiz.enote	Doda str sit	Mejnstr. sit
	celotni	Na enoto	celotni	Na enot					
0	800	-	-	-	8000	-	-	-	-
100	0	80	4000	40	1200	120	-	-	-
200	800	40	8000	40	0	80	100	4000	40
	0				1600				
	800				0				
	0								
300	800	26,6	10500	35	1850	61,	100	2500	25
400	0	20	14000	35	0	6	100	3500	35
	800				2200	55			
	0				0				

500	800	16	22500	45	3050	61	100	8500	85
600	0	13,3	33000	55	0	68,	100	1050	105
	800				4100	3		0	
	0				0				

Tabela 3 prikazuje tri različne možne povezave mejnih stroškov s povprečnimi spremenljivimi stroški, in sicer:

- 1) Če so pri danem obsegu proizvodnje **spremenljivi stroški sorazmerni** potem so mejni stroški enaki povprečnim spremenljivim stroškom. V našem primeru pri proizvodnji od 100 enot na 200 enot so spremenljivi stroški 40 sit na enoto, enaki so tudi mejni stroški, torej 40 sit.
- 2) Če pri dani proizvodnji **nastopijo nazadujoči spremenljivi stroški** potem mejni stroški padajo hitreje od nazadujočih spremenljivih stroškov. V našem primeru pri proizvodnji iz 200 na 300 enot se spremenljivi stroški zmanjšajo iz 40 na 35 sit na enoto. Mejni strošek pa pade iz 40 na 25 sit, torej močnejše kot spremenljivi strošek.

Nazadujoči stroški so tisti ki rastejo počasneje kot proizvodnja. Pojavijo se ob boljšem izkoristku materiala, večji izplen, manj škarta.

- 3) Če pri dani proizvodnji nastopijo **napredujoči spremenljivi stroški**, potem mejni stroški rastejo hitreje od povprečnih napredujočih spremenljivih stroškov. V našem primeru je proizvodnja porastla od 400 na 500 enot, spremenljivi stroški pa so v porastu od 35 na 45 sit na enoto medtem ko so mejni stroški še v večjem porastu od 35 na 85sit.

Napredujoči stroški rastejo hitreje kot obseg proizvodnje. Pojavijo se ko ima podjetje slab izkoristek materiala. Na enoto proizvoda smo porabili več materiala in več delovnega časa.

13 Uporabnost mejnih stroškov je pri poslovnem odločanju večstranska. Mejne stroške koristno uporabljamo:

- za spodbujanje potrošnje (prodaje) in povečanje proizvodnje,
- za spreminjanje cen pri prodajni politiki,

- pri odločanju za povečanje ali zmanjšanje proizvodnje določenega proizvoda zaradi povečanja poslovnega izida
- pri uporabi prostih zmogljivosti v času nesezone,
- pri uvajanju nove izmene,
- pri odprodaji zalog,
- pri odločitvi ali nabaviti polproizvod ali ga izdelati v lastni režiji.

14 ZAKLJUČEK

Kot sem že omenil dolgoročno gledano, mora podjetje s prodajo svojih proizvodov kriti vse stroške in ustvariti dobiček za razširjeno reprodukcijo. Kratkoročna politika cen pa nam glede na tržne razmere narekuje potrebe po odstopanju od povprečnih stroškov kot osnove za oblikovanje prodajnih cen. Podjetje bo sprejelo naročilo, ki je nižje od povprečnih stroškov. V takšnih primerih podjetje določa nižje cene na podlagi mejnih stroškov, pomembno pa je da podjetje ve koliko lahko zniža ceno. S prodajo dodatnih proizvodov po ceni, ki je višja od mejnih stroškov novega obsega proizvodnje, čeprav nižja od povprečnih stroškov pokrije stroške dodatne proizvodnje, poleg tega pa še del stalnih stroškov, ki bi jih moralo pokriti, tudi če nebi bilo dodatnega naročila.

Prodaja po nižjih cenah na osnovi mejnih stroškov ne sme iti na naš stalni trg, saj podjetje živi od svojega kupca, ne od konkurenčnega proizvajalca enakih proizvodov.

15

VAJE

Kako se uporabljajo kalkulacije z mejnimi stroški bomo pogledali naslednje vaje na strani 28.

1.vaja:

1. V podjetju razpolagajo s kapacitetami, na katerih lahko proizvedejo 10.000 enot proizvoda A. Omenjene kapacitete povzročajo 1,5 mio sit stalnih stroškov letno, povprečni spremenljivi stroški na enoto proizvoda A znašajo 300 sit. Spremenljivi stroški naraščajo na celotnem intervalu možnega obsega proizvodnje sorazmerno, tako, da so povprečni spremenljivi stroški enaki mejnim stroškom. V tekočem letu lahko, zaradi padca povpraševanja, podjetje proda samo 5.000 enot proizvoda A po prodajni ceni 500 sit. Lastna cena proizvoda tako

presega njegovo prodajno ceno in s tem stroški proizvodnje presegajo izkupiček od prodaje.

Ali bo podjetje v tem primeru proizvajalo ali pa se mu bolj splača zaustaviti proizvodnjo?

Katera je najnižja prodajna cena, pri kateri se podjetju še splača proizvajati?

16 Vaja 1:

Podatki:

CFS = 1500000 sit

PVS/e = 300 sit

Qp = 5000 enot

PC = 500 sit

CFS-celotni fiksni stroški

PVS/e-povpreč.variabilni stroški na enoto

Qp-proizvodnja

PC-proizvodna cena

Izračun:

$LC = (CFS + CVS) Q_p = 600 \text{ sit}$

$LC > PC$

$I = (LC - PC) \times Q = 500000 \text{ sit}$

ali

$I = CP - CS = 500000 \text{ sit}$

LC-lastna cena

CVS-celotni variabilni stroški

I-izguba

CP- celotna proizvodnja

CS-celotni stroški

Ali

17A) Če podjetje zaustavi proizvodnjo, ima izgubo v višini stalnih stroškov, to pomeni 1 500 000 sit. Bolje je, da podjetje ne zaustavi proizvodnje.

Osnova za to odločitev ni odnos med PC in LC, ampak odnos med PC in stroški proizvodnje dodatne enote proizvoda - **mejnimi stroški** (MS). Podjetje bo povečevalo obseg proizvodnje, dokler je PC večja od MS (kar v našem primeru drži ker so MS=300 sit =PVs/e), saj z razliko med PC in MS lahko pokrije še del stalnih stroškov.

Izračun MS:

$$DS \text{ (dodat str)} = CS_n - CS_{n-1}$$

$$CS_n = FS + CVS + \text{dodSTr(enaki CVS)} = 1\,500\,000 + (PVS_n \times Q_p) = 1\,500\,000 + (300 \times 5000) = 3\,000\,000 + CVS \text{ (dane proiz)} = CS_n = 4\,500\,000 \text{ sit} - CS_{n-1} = (3\,000\,000) = 1\,500\,000 \text{ sit}$$

$$MS = DS / Q_p = 1\,500\,000 / 5000 = 300 \text{ sit}$$

$$\text{Razlika med PC in MS } (500 - 300) = 200 \times 5000 = 1\,000\,000 \text{ sit}$$

B) Pri PC =300 sit podjetje ravno pokrije dodatne stroške proizvodnje.

(300sit x 5000izd) = 1 500 000 sit. Ima izgubo v višini stalnih stroškov. Podjetja bodo praviloma v takem primeru proizvajala, ker tako zagotovijo zaposlenost (izognejo se stroškom odpustitve in ponovne zaposlitve delavcev) in ostanejo na trgu (izognejo se stroškom ponovnega pridobivanja kupcev).

2. vaja

2. Podjetje proizvaja z istimi proizvodnimi zmogljivostmi dva proizvoda A in B. Pri proizvodni A dosega prodajno ceno 500 sit, ki je za 100 sit višja od lastne cene tega proizvoda in tako z proizvodnjo 10.000 enot proizvoda A ustvarja 1.000.000 sit dobička. Pri proizvodni B pa je lastna cena, ki znaša 200 sit, višja od prodajne cene, ki znaša 150 sit, in zato s proizvodnjo 4.000 enot proizvoda B podjetje ustvarja izgubo v višini 200.000 sit. Pri izračunu lastnih cen proizvodov smo upoštevali, da proizvodnja proizvoda A zahteva 70% razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, proizvodnja proizvoda B pa preostalih 30%. Stalni stroški podjetja znašajo 900.000 sit. Podjetje ne more povečati proizvodnje proizvoda A zaradi omejitev v povpraševanju, prav tako ne more na razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih proizvajati

katerega drugega proizvoda. Ali bo podjetje, glede na to, da s proizvodnjo proizvoda B ustvarja izgubo, ukinilo njegovo proizvodnjo?

18

Podatki za proizvod (a)

PCa = 500 sit

LCa = 400 sit

Qa = 10 000 pr

Da = 1 000 000 sit

Pza = 70%

CFS = 900 000 sit

D-dobiček

PZ-proizvodne zmogljivosti

Podatki za proizvod (b)

PCb = 150 sit

LCb = 200 sit

Qb = 4 000 pr

Ib = 200 000 sit

Pzb = 30%

CFS = 900 000 sit

Izračun:

19

$CFSb = PZb \times CFS = 30\% \times 900\,000 \text{ sit} = 270\,000 \text{ sit}$

$PFSb = CFSb \times Qb = 270\,000 \text{ sit} \times 4000 \text{ izd.} = 67,5 \text{ sit}$

$PVSb = LCb - PFSb = 200 \text{ sit} - 67,5 \text{ sit} = 132,5 \text{ sit}$

A) Proizvodnje proizvoda B ne bomo ukinili, ker s **prodajo tega proizvoda** pokrivamo vse dodatne stroške proizvoda in del stalnih stroškov. $PCb \times Qb = 150 \text{ sit} \times 4000 = 600\,000 \text{ sit}$. $CVSb = PVSb \times Qb = 132,5 \times 4000 = 530\,000 \text{ sit}$

$600\,000 \text{ sit} - 530\,000 \text{ sit} = 70\,000 \text{ sit}$ za pokritje stalnih stroškov.

Prodajna cena proizvoda B je večja od povp.spremenljivih (variabilnih) stroškov proizvoda B ($PC_b > PVS_b$) kar pomeni, da s proizvodnjo B pokrivamo vse dodatne stroške B in del dodatnih stroškov.

20

B) Ugotovimo še kakšen bi bil poslovni rezultat če bi ukinili proizvodnjo B.

$$CS = CFS + CVS = 900\,000 \text{ sit} + ((L_{ca} \times Q_a) - CFS) = 900\,000 + ((400 \times 10\,000) - 630\,000) = 900\,000 + 3370\,000 = 4\,270\,000 \text{ sit}$$

$$\text{ali } L_{ca} \times Q_a + CFS_b = 400 \times 10\,000 + 270\,000 = 4\,270\,000 \text{ sit}$$

$$L_{Ca1} = \frac{CS}{Q_a} = \frac{4\,270\,000}{10\,000} = 427 \text{ sit}$$

$$L_{Ca1} > L_{ca} = 427 \text{ sit} > 400 \text{ sit}$$

$$D = R_a - CS = P_{Ca} \times Q_a - CS = 500 \text{ sit} \times 10\,000 \text{ pr} - 4\,270\,000 \text{ sit} = 5\,000\,000 - 4\,270\,000 = 730\,000 \text{ sit.}$$

S proizvodnjo proizvoda A moramo pokriti vse stalne stroške, zato je dobiček manjši, kot če bi proizvajali tudi proizvod B. Zato bomo proizvajali oba proizvoda.

3 VAJA

3. Podjetje potrebuje pri montaži svojega proizvoda okroglo ploščo, ki mu jo dobavlja kooperant po ceni 40 sit za komad. Letne potrebe po tem sestavnem delu znašajo 5.000 enot. Podjetje razpolaga s prostimi zmogljivostmi, s katerimi bi lahko proizvajalo omenjeni sestavni del, pri čemer bi za navedeno količino spremenljivi stroški znašali 150.000 sit, stalni stroški pa 100.000 sit. Ugotovite, koliko bi znašala lastna cena sestavnega dela v primeru, da bi ga podjetje proizvajalo samo in kaj se podjetju bolj splača, samemu proizvajati, ali sestavni del še vnaprej naročiti pri dobavitelju?

21

0* Podatki:

1* $NC = 40 \text{ sit}$

2* $Q = 50\,000 \text{ pr}$

3* $CVS = 150\,000 \text{ sit}$

$CFS = 100\,000 \text{ sit}$

4*

5*

6*

Izračun:

$$7^* \quad LC = (CFS + CVS) \div Q = (100\,000 + 150\,000 \text{ sit}) \div 5000 \text{ pr} = 50 \text{ sit}$$

$$8^* \quad MS = \text{dod CVS} \div \text{dod Q} = 150\,000 \text{ sit} \div 5000 \text{ pr} = 30 \text{ sit}$$

Vsak v podjetju proizvedeni sestavni del poveča stroške za 30 sit. (CFS mora podjetje pokrivati v vsakem primeru). Pri dobavitelju je cena 40 sit, zato vsak proizvod poveča stroške za 40 sit. Podjetje bo del proizvajalo samo, saj mu to poveča dobiček.

$$9^* \quad \text{dod D} = (NC - MS) \times Q = (40 \text{ sit} - 30 \text{ sit}) \times 5000 \text{ pr} = 50\,000 \text{ sit}$$

VAJA 4:

22

4. V podjetju pakirajo blago pretežno ročno in to povzroča stalne stroške pakiranja v višini 3.500 sit mesečno in 15 sit spremenljivih stroškov pakiranja na enoto proizvoda. V podjetju se odločajo o nabavi sodobne opreme za pakiranje, ki bi v veliki meri nadomestila ročno delo, povzročala pa bi 9.000 stalnih stroškov mesečno in 5 sit povprečnih spremenljivih stroškov pri pakiranju. V podjetju pakirajo 500 proizvodov mesečno.

Ugotovite ali se podjetju splača nabaviti novo opremo! Kolikšna je najmanjša količina pakiranja, pri kateri se podjetju že splača nabaviti novo opremo?

Podatki:

$$CFS_r = 3500 \text{ sit}$$

$$CVS_{e,r} = 15 \text{ sit}$$

$$CFS_s = 3500 \text{ sit}$$

$$CVS_{e,s} = 15 \text{ sit}$$

$$Q = 500 \text{ pr}$$

10* Izračun:

11* prihranek pri variabilnih stroških

$$12^* \quad pCVS = (CVS_r - CVR_s) \times Q = (15 - 5) \times 500 = 5000 \text{ sit}$$

13* Povečanje fiksnih strošk.

$$14^* \quad poCFS = CFS_s - CFS_r = 9000 - 3500 = 5500 \text{ sit}$$

Ob uvedbi nove opreme bi se stalni stroški povečali za več, kot je prihranek pri spremenljivih stroških, zato je bolje, da podjetje ostane pri ročnem pakiranju.

23

Izračun:

$$Q_{\min} = (CFS_s - CFS_r) \div (PVS_r - PVS_s) = 550 \text{ pr}$$

Prag koristnosti

Obseg pakiranja bi moral biti vsaj 550 proizvodov mesečno, da bi s prihrankom variabilnih stroškov pokrili povečanje fiksnih stroškov.

Vaja 5

24

5. Podjetje proizvaja 20.000 enot proizvoda in s tem izkorišča 70% kapacitet. Prodajna cena proizvoda znaša 50 sit, variabilni stroški na enoto proizvoda 30 sit, celotni stroški - fiksni pa 240.000 sit. Podjetje dosega pri taki stopnji izkoriščanja kapacitet dobiček v vrednosti 160.000 sit.

V podjetju niso zadovoljni z realiziranim dobičkom in zato proučujejo možnost, da bi ga povečali z znižanjem prodajne cene na 46 sit, kar bi omogočilo povečanje proizvodnje in prodaje za 6.000 enot, ali pa z zvišanjem prodajne cene na 55 sit, kar bi zmanjšalo možno prodajo na 17.000 enot. Za katero varianto naj se podjetje odloči?

Kolikšen dobiček bi podjetje doseglo, če bi povečalo ceno za 4 sit, koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja pa znaša -2?

VAJA 5

A)

15* Podatki:

16* $Q1 = 20000$ pr

17* $PC1 = 50$ sit

18* $PVSe = 30$ sit

19* $CFS = 240000$ sit

20* $D1 = 160000$ sit

R = realizacija

21* $PC2 = 46$ sit

22* $Q2 = 26\ 000$ pr

23* $PC3 = 55$ sit

24* $Q3 = 17\ 000$ pr

Zanima nas dobiček, ki ga izračunamo na naslednji način:

25

$D2 = R2 - CS2 = PC2 \times Q2 - CFS - PVSe \times Q2 = 176\ 000$ sit

$D3 = R3 - CS3 = PC3 \times Q3 - CFS - PVSe \times Q3 = 185\ 000$ sit

Boljša varianta je povečanje cene.

26

B) $PC4 = 54$ sit

$Kce = -2$

Realizacijo povpraševalcev na spremembo cene merimo s količnikom elastičnosti (prožnosti) povpraševanja.

Koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja je razmerje med relativno spremembo v obsegu povpraševanja in relativno spremembo v ceni.

Izračunani količniki imajo različne vrednosti in negativni predznak, ker je odnos med cenami in količino povpraševanja obratno sorazmeren.

27

$$K_{ce} = \%d Q \div \%d PC$$

28

$$\begin{aligned} Q_4 &= (K_{ce} \times (PC_4 - PC_1) \times Q_1) \div PC_1 + Q_1 = \\ &= (-2 \times (54\text{sit} - 50\text{sit}) \times 20\,000) \div 50 + 20\,000 = \\ &= (-2 \times 4 \times 20\,000) \div 20050 = -160\,000 \div 50 + 20\,000 = \\ &= -3\,200 + 20\,000 = \mathbf{16\,800 \text{ pr}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} D_4 &= Q_4 \times (PC_4 - PVSe) - CFS = 16\,800 \times (54\text{sit} - 30\text{sit}) - 240\,000\text{sit} = \\ &= 16\,800 \times 24 - 240\,000 \text{ sit} = 403\,200 - 240\,000 = \mathbf{163\,200 \text{ sit}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} K_{ce} &= ((Q_4 - Q_1) \div Q_1) \div ((PC_4 - PC_1) \div PC_1) = \\ &= ((16\,800 - 20\,000) \div 20\,000) \div ((54 \text{ sit} - 50 \text{ sit}) \div 50 \text{ sit}) = \\ &= (-3200) \div 20\,000 \div (4 \div 50) = -0,16 \div 0,08 = \mathbf{-2} \end{aligned}$$

Podjetje bi doseglo dobiček 163 200 sit ob povečanju Pc za 4 sit in koeficientu cenovne elastičnosti -2.

29

VAJA 6

6. Podjetje ima na voljo zmogljivosti za proizvodnjo 50.000 enot letno. Podjetje letno proizvede in proda 25.000 enot po prodajni ceni 18.00 sit. Stalni stroški v podjetju znašajo 230 mio sit. Spremenljivi

stroški, ki naraščajo s povečanjem obsega proizvodnje do 35.000 enot sorazmerno, pri povečanju obsega proizvodnje nad 35.000 enot pa progresivno, znašajo pri proizvodnji 25.000 enot 180 mio sit. Podjetje bi lahko izboljšalo izkoriščenost zmogljivosti z izvozom na skandinavski trg, kamor bi lahko izvezilo 10.000 enot, vendar bi na tem trgu dosegalo nižjo prodajno ceno, in sicer 12.000 sit.

Izračunajte lastno ceno proizvoda v primeru proizvodnje 25.000 in 35.000 enot ter ugotovite, ali se podjetju izvoz na skandinavski trg splača.

Ali bi se podjetju splačalo povečati obseg proizvodnje za nadaljnjih 10.000 enot, če bi se pojavila možnost izvoza na španski trg, na katerem bi podjetje lahko doseglo prodajno ceno 11.000 sit. Količnik odzivnosti stroškov, ki pri proizvodnji nad 35.000 enotami naraščajo progresivno znaša 1,6.